

Bloemkleur Wit

Inleiding

Wit is feitelijk geen kleur want er zit geen pigment in. Omdat het wel zo ervaren wordt, gaat dit Groentje toch over 'witgekleurde' bloemen. Bloemen met witgekleurde kroonblaadjes worden als witte bloemen bestempeld, ook als ze een gekleurd centrum en/of kelkblaadjes hebben.

Witte bloemen geven een tuin al gauw iets puurs en luchtigs. Niet voor niets staat wit voor reinheid en onschuld. In sommige gevallen blijft er van de maagdelijkheid van die witte bloemen na een regenbuitje weinig over. Vooral cultivars als dubbele chrysanten en sommige rozen zijn daar erg gevoelig voor. Deze kunnen meestal weer toonbaar gemaakt worden door ze met beleid te snoeien. Over het algemeen zijn de wildere witte bloeiers goed bestand tegen regen en wind, maar ook hun zuiverheid verdwijnt meestal in het laatste bloeistadium. Er zijn ook soorten waarbij de bloei bijna ongemerkt overgaat in de zaadvorm. Gecultiveerde witte bloemen horen over het algemeen bij de zwakkere planten omdat, zoals eerder gezegd, pigment ontbreekt.

Combineren met wit

Niets is gemakkelijker dan combineren met wit; deze kleur vloekt nergens bij. Toch kan er nog wel wat fout gaan. Zeer lichte kleuren, vooral lichtroze, komen in de combinatie makkelijk als 'flets' over.

Als veel of grote grijsbladige planten met witte bloemen bij elkaar geplant worden, kan dat een enigszins saaie indruk geven. Zuiver wit combineert ook niet gemakkelijk met roomwit of andere gebroken wit tinten. Deze laatste wekken dan gauw een slordige, ongewassen indruk.

Andere kleuren komen meestal beter tot hun recht met een beetje wit erbij. Ze worden verlevendigd, waardoor in de tuin een opgewektere sfeer ontstaat. In een donkerbloemige border spetteren de witte bloemen. Een grote, helemaal wit bloeiende border maakt een frisse indruk. Met veel groen erbij kan zo'n border rustgevend zijn omdat de aandacht naar de vorm van de planten en bloemen verschuift.

Grote witte bloemen, bijvoorbeeld pioenen en *Papaver* 'Perry's White', vestigen de aandacht makkelijk op zichzelf evenals bossen kleinere bloemen zoals margrietten of wilde Bertram. Veel kleine witte bloemetjes, neem het lage moederkruid of de hoge zomerfijnstraal, kunnen als strooigoed in de tuin gebruikt worden. Maar wat er ook mee gedaan wordt; witte bloemen zijn er niet snel te veel.

Nota bene: om de standplaats van een plant aan te geven is de letter S voor schaduw, H voor halfschaduw en Z voor zon gebruikt. De cijfers geven aan in welke maand of maanden de plant bloeit.

Actaea simplex. H/9-11. Zilverkaarsen bloeien laat in het jaar met lange, sierlijk doorgebogen bloeiaren. Ze worden anderhalve meter hoog en ruiken heerlijk.

Anemone 'Honorine Jobert'. H/9-10. Deze stijlvolle plant heeft enigszins komvormige bloemen met een groen, bol hartje waaromheen een goudkleurig kransje meeldraden. Ze staan op sterke stelen van wel een meter hoog. In de volle zon bloeit de plant minder lang.

Aquilegia flabellata. H-Z/5-6. Akelei is er in kleuren en maten. Deze soort is geschikt voor de rotstuin en wordt niet hoger dan 30 cm. *A. vulgaris* wordt een kleine meter hoog. Het iets blauwige blad blijft mooi tot diep in de herfst. Er is ook een dubbelbloemige vorm verkrijgbaar, maar zaailingen hiervan zijn niet soortecht.

Artemisia ludoviciana. Z/6-8. Deze alsemsoort, ook bijvoet genaamd, krijgt heel kleine bloemetjes. Het zijn de langwerpige, grofgetande bladeren die door hun structuur en zilvergrijze kleur gewaardeerd worden.

Aster 'White ladies'. Z-H/9-10. Asters zijn meestal sterke planten en deze witte dames vormen geen uitzondering. Men kan een te grote kluit in het voorjaar delen en herplanten. Niet te ver voorin de border want de plant haalt met gemak anderhalve meter of meer. Ze is enigszins meeldauwgevoelig maar daar heeft de bloei niet van te lijden. Van veel regen daarentegen worden de bloemen lelijk.

***Campanula persicifolia* 'Alba'**. Z-H/6-8. Dit ongeveer 50 cm hoge klokje houdt van losse, voedzame grond. Vermeerdert zich via korte stengeluitlopers en -in mindere mate- zaailingen. Komt jaar na jaar terug en behoeft geen steun. Terugknippen om (bescheiden) nabloei te krijgen.

Cerastium repens. Z/5-6. Hoornbloem is een snelgroeïende bodembedekker die rijk bloeit en heel veel kleine, zilvergrijze blaadjes maakt. Zoals bijna alle grijsbladigen is het een echte zonanbidder.

Clematis vitalba. Z-H/6-8. De bosrank bloeit met kleine, geurige bloemetjes in voedselrijke (bos)grond. De ranken kunnen meer dan tien meter lang worden. Ook na de bloei is de bosrank het aanzien waard vanwege de pluizige zaadbolletjes die nog lang aan de plant blijven zitten.

Convalaria majalis. H-S/5. Het lelietje der dalen maakt vanuit wortelstokken "neuzen" die eens per drie jaar bloeien. De kleine belletjes ruiken bijzonder lekker, een reden voor de Parijzenaars om 1 mei uit te roepen tot "Dag van het lelietje der dalen"! Maar hier zit het venijn in het staartje; de bessen die het lieflijke plantje produceert zijn uiterst giftig.

Cornus kousa. Z-H/5-6. Deze kornoelje die tot meer dan 6 meter hoog en net zo breed kan uitgroeien bloeit zeer rijk. De bladverkleuring in de herfst is aardig maar de wat op frambozen lijkende vruchtjes zijn mooi en eetbaar.

Crambe cordifolia. Z-H/6-7. Zeekool vraagt een ruime plek voor de grote, moesachtige bladeren en vlezige wortels. Het duurt vaak een paar jaar voor de plant bloeit maar dat is het wachten waard. De bloeistengel kan wel anderhalve meter hoog worden en even breed. De talloze kleine bloemetjes komen het best tot hun recht tegen een donkere achtergrond, bijvoorbeeld die van een taxushaag. Het blad van *C. maritima* is blauwig van kleur.

Vroeger werd de plant als groente gekweekt (slakken lusten hem ook graag).

***Dicentra spectabilis* 'Alba'**. H-S/4-6. Tranend hartje is een plant met zachtgroen blad en vlezige wortels. Een fijne plant om te combineren met allerlei bolgewassen, nagelkruid, donkere ooievaarsbekken en andere tuingeraniums.

Helleborus niger. H-S/12-3. De kerstroos is er in verschillende soorten en de witte hebben vaak donkere vlekjes maar er zijn er ook met witte kelkbladeren. Overigens hebben ze alle een min of meer groen hartje en korte of langere meeldraden met verschillende kleuren. Nieuw aangeschafte exemplaren moeten diep geplant worden in voedzame grond. Spontaan opkomende zaailingen verschillen meestal van de ouderplanten qua kleur en tekening. De plant is vooral waardevol vanwege de vroege en lange bloeitijd.

Hesperis matronalis. Z-H/4-6. Damastbloem kan veel zon goed verdragen maar zaait zich makkelijker uit in de halfschaduw, tenminste als de bodem voedselrijk is. Het is een kortlevende vaste plant die het best als tweejarige behandeld kan worden. Omdat ze vooral 's avonds een heerlijke geur verspreidt wordt de plant ook 'nachtviool' genoemd.

Mooi in combinaties met longkruid, ooievaarsbekken en slangenkruid.

Hydrangea petiolaris. H-S/6-8. De klimhortensia is een flinke groeier die regelmatig gesnoeid kan worden, ook als ze in armere grond staat. De schermbloemen hebben rondom grotere, viertallige randbloemen die de indruk van kantwerk versterken. De uitgebloeide bloemen op kaneelkleurige stengels blijven de hele winter zitten.

H. quercifolia, de eikenbladhortensia is een struik met grote, pluimvormige bloemen. De grote attractie van de plant is de donkerroodbruine bladverkleuring in de herfst.

***Lychnis coronaria* 'alba'**. Z-H/6-8. De witte prikneus is een tweejarige, maar ook in het eerste jaar is het grijzige bladrozet een aanwinst. Prima bruikbaar als strooigoed. Zaaït zich enthousiast uit maar ongewenste zaailingen zijn makkelijk te verwijderen.

Magnolia stellata. Z/3-4. Bij de stermagnolia komen de bloemen met langwerpige kroonblaadjes uit zachtbehaarde, op katjes lijkende knoppen. De struik heeft dan nog geen blad. De duur van de bloei is sterk afhankelijk van de temperatuur; is die hoog, dan is de bloei zeer kort en bij strenge vorst bevroren de bloemen. Echter bij normale temperaturen is de plant enkele weken het pronkstuk van de tuin.

Papaver orientale ‘Perry’s White’. Z-H/6. Papavers bloeien kort, daarom is het aan te raden verschillende groepjes van deze planten her en der in de tuin te zetten. Zodoende lijkt de bloeitijd langer. Deze papaver is een schoonheid met de grote, aanvankelijk gekreukte kroonbladeren, de zwarte meeldraden en het rode hart. Ook de zaaddozen zijn prachtig.

Phytolacca acinosa. Z-H/6-7. De karmozijnbes verschijnt vaak ‘spontaan’ in tuinen, gezaaid en bemest door een vogel. Het loof blijft veel mooier als de plant niet te zonnig staat. De bloeiaren verkleuren van wit via groen en rood naar zwart. Jonge planten kunnen gegeten worden, later worden delen van de plant giftig.

Polemonium ‘Album’. Z-H/4-7. Jacobs ladder bloeit lang en overvloedig als de omstandigheden ideaal zijn, dus in vochtige, voedzame grond. De plant heeft varenachtig blad en wordt ongeveer 40 cm hoog.

Pulmonaria ‘Sissinghurst White’. H-S/3-4. Longkruid is vooral voor insecten een waardevolle bodembedekker vanwege de vroege bloei. Het is een sterke plant met zilveragevlekt blad.

Sanguisorba tenuifolia var. *alba*.

Z-H/7-9. De witte pimpernel kan twee meter hoog worden en heeft toch geen steun nodig, wel voedzame, wat vochtige grond. Van nature komt de plant in grasland voor, in de border mag hij daarom niet te donker staan. Mooi met *Papaver somniferum* en blauwe riddersporen.

a v v n

Tekst: Marian van Hessen